

Bydgoszcz, 8 listopada 2018 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.2.41.2018. AJe/MSN

**Pani
Marzena Niekraś
Kierownik
Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Szkolna 1
87-610 Dobrzyń nad Wisłą**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz.1477) w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Szkolna 1, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą (zwanym dalej MGOPS lub Ośrodkiem) przeprowadzona została w dniach 22 i 24 października 2018 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- M. S - N. - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
- Annę Jeziorską - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
na podstawie Upoważnienia Nr 562/2018 z dnia 5 września 2018 r.

w zakresie:

- realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do 19 września 2018 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. Marzeny Niekraś – Kierownika MGOPS w Dobrzyniu nad Wisłą, p. XX- asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190. W Gminie Dobrzyń nad Wisłą ww. zadanie realizuje Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

MGOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 30 marca 2017 r. przyjętego Uchwałą Nr XXXVI/179/2017 Rady Miejskiej Dobrzyń nad Wisłą. W dokumencie ujęto ustawę o wspieraniu rodziny.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, będącym załącznikiem do Zarządzenia Nr 3/2017 Kierownika MGOPS w Dobrzyniu nad Wisłą z dnia 1 września 2017 roku. W dokumencie wyszczególniono zadania realizowane przez asystenta, za wyjątkiem zadania określonego w art.15 ust.1 pkt. 13a ustawy. Kierownika pouczono w powyższym zakresie.

Burmistrz Dobrzynia nad Wisłą Upoważnieniem znak: OiSO.0052.4.1.2018 z dnia 28 marca 2018 r., udzielił upoważnienia Kierownikowi MGOPS p. Marzenie Niekraś do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

Pani Marzena Niekraś pełni funkcję Kierownika MGOPS od dnia 28 marca 2018 r., wcześniej Ośrodkiem kierowała p. Krystyna Pawłowska.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Gmina Dobrzyń nad Wisłą opracowała 3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 -2017 przyjęty Uchwałą Nr X/41/2015 Rady Miejskiej Dobrzyń nad Wisłą z dnia 29 kwietnia 2015 r. Program na lata 2018-2010 jest opracowany i zostanie uchwalony na najbliższej sesji Rady Miasta. Z oświadczenia Kierownika wynika, iż pomimo braku formalnego przyjęcia ww. Programu, cele i zadania tam ujęte są realizowane.

W okresie objętym kontrolą Kierownik MGOPS dopełniła obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdania za lata 2016 i 2017 zostały przekazane zgodnie z terminem określonym w ustawie. W dokumentach nie uwzględniono potrzeb dotyczących realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

W okresie objętym kontrolą MGOPS zatrudniał jednego asystenta rodziny:

- p.XX– w ramach umowy o pracę, od dnia 1 stycznia 2016 r. do chwili obecnej.

Asystent obejmował pomocą:

- W 2016 r. 13 rodzin, w tym 1 rodzinę zobowiązaną do współpracy przez Sąd. Z 2 rodzinami asystent zakończył współpracę,

- W 2017 r. 15 rodzin, w tym 1 rodzina zobowiązana do współpracy przez Sąd. Z 1 rodziną asystent zakończył współpracę,
- W 2018 r. (do dnia kontroli), 16 rodzin w tym 1 rodzina zobowiązana do współpracy przez Sąd. Z 1 rodziną asystent zakończył współpracę.

Liczba rodzin, z którymi asystent może pracować została przekroczona, co stanowi naruszenie art. 15 ust. 4 ww. ustawy określającego liczbę rodzin, z którymi jeden asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudniony asystent rodziny posiadał wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 ust. 1 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy, zostały uzupełnione w czasie trwania kontroli.

Zakres czynności asystenta uwzględniał wszystkie zadania ujęte w art. 15 ust. 1 ustawy.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit b Gmina Dobrzyń nad Wisłą tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny. Asystent uczestniczył w szkoleniach tematycznych.

Środki finansowe na powyższe cele są zabezpieczane w planach finansowych Ośrodka.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Ponadto, stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i stwierdzeniu występowania trudności opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny w wywiadzie wnioskuje do Kierownika MGOPS o przydzielenie rodzinie asystenta. Także w druku wywiadu, rodzina wyraża zgodę na współpracę z asystentem rodziny. Dotychczas Kierownik MGOPS każdorazowo pozytywnie przychylił się do wniosku pracownika socjalnego o przydzielenia asystenta rodziny. Zespół kontrolny wskazał zasadność wprowadzenia odrębnych druków służących do wnioskowania o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny oraz do wyrażenia przez rodzinę zgody na współpracę z asystentem rodziny.

Zbadano dokumentację wybranych rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą (XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX). Asystent dokumentuje swoją pracę poprzez comiesięczny protokół z wejścia do rodziny, notatki służbowe, plan pracy z rodziną i sprawozdania półroczne z pracy z rodziną. Ponadto asystent posiada zeszyt, w którym opisuje poszczególne wizyty.

Plany pracy nie zawierają daty sporządzenia oraz przewidywanych efektów i terminów działań, co stanowi naruszenie art.15 ust. 3 ustawy.

Ponadto na podstawie dokumentacji prowadzonej przez asystenta, nie można stwierdzić jak często wizytuje środowisko i jakie działania podejmuje podczas każdego spotkania. W trakcie kontroli wskazano asystentowi właściwy sposób dokumentowania pracy z rodziną.

Asystent dokonuje okresowej oceny sytuacji rodziny na druku zatytułowanym „Sprawozdanie półroczne z pracy asystenta rodziny z rodziną”. Sporządzana w formie pisemnej ocena, znajduje się w teczce osobowej rodziny. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, iż okresowa ocena jest dokonywana nie rzadziej niż co pół roku, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15.

- W zakresie koordynacji poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

Do chwili przeprowadzenia kontroli do MGOPS w Dobrzyniu nad Wisłą nie wpłynął żaden wniosek wynikający z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Dotychczas asystent nie prowadził monitoringu rodziny, gdyż z żadną rodziną współpraca nie została zakończona na skutek zrealizowania planu pracy.

Praca z rodziną jest kontynuowana jeżeli w rodzinie w dalszym ciągu występują trudności i problemy w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zakończenie współpracy następuje na skutek realizacji założeń planu pracy. Decyzja co do dalszej pracy z rodziną jest podejmowana przez asystenta rodziny, pracownika socjalnego i Kierownika MGOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Po powzięciu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, pracownicy MGOPS niezwłocznie wizytują środowisko, sprawdzają sytuację rodziny i informują inne służby tj.: policję, pracowników szkoły.

- W zakresie prowadzonego *monitoringu dzieci ze środowisk, w których występuje przemoc oraz jakie służby były zaangażowane w prace na rzecz rodziny.*

W rodzinach objętych asystenturą, w których występuje przemoc, asystent jest wspierany przez inne służby, z którymi wspólnie wizytuje środowisko. Asystent współpracuje z członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policją, kuratorami i specjalistami do spraw przemocy w rodzinie. Ponadto wszczęta zostaje procedura „Niebieskiej Karty”.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

Na terenie gminy nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego. Dzieci i młodzież mogą skorzystać z oferty Dobrzyńskiego Domu Kultury „Żak”, w którym funkcjonuje świetlica środowiskowa. Ponadto na terenie gminy znajdują się obiekty sportowe, sołectwa organizują imprezy okolicznościowe, w szkołach odbywają się zajęcia pozalekcyjne.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina Dobrzyń nad Wisłą zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (terapeutycznego, psychologicznego, prawnego). Specjaliści przyjmują w określone dni tygodnia, w instytucjach znajdujących się na terenie Dobrzynia nad Wisłą.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym gmina nie ponosiła kosztów związanych z ich funkcjonowaniem. Dotychczas nie była prowadzona kampania informująca środowisko lokalne o możliwości pełnienia tej funkcji.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina Dobrzyń nad Wisłą uczestniczy w kosztach związanych z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 61.599,84 zł,
- w 2017 r. - wydatkowano kwotę: 74.999,34 zł,
- w 2018 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 59.789,77 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 10 pkt 4: *praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.*

W okresie objętym kontrolą asystent współpracował z jedną rodziną, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Pozostałe rodziny są objęte pracą socjalną, gdyż nie wyrażają chęci na współpracę z asystentem rodziny lub nie rokują na powrót dzieci do domu.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

W okresie objętym kontrolą asystent rodziny współpracował z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w celu omawiania planu pracy asystenta i aktualnej sytuacji dziecka w kontekście jego powrotu do rodziny biologicznej. Asystent brał udział w Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za II półrocze 2016 r. w dniu 18 stycznia 2017 r.,
- b) za I półrocze 2017 r. w dniu 31 lipca 2017 r.,
- c) za II półrocze 2017 r. w dniu 29 stycznia 2018 r.,
- d) za I półrocze 2018 r. w dniu 25 lipca 2018 r.

Powyższa analiza wskazuje na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami.¹

Stwierdzone uchybienia, odnoszące się do realizacji merytorycznych zadań w obszarze działalności MGOPS określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wynika z niedostatecznego stosowania przepisów prawa. Po zrealizowaniu poniżej podanych zaleceń, MGOPS będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobami odpowiedzialnymi za powstanie stwierdzonych uchybień są proporcjonalnie do okresu zatrudnienia - p. Krystyna Pawłowska i p. Marzena Niekraś.

Działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenie pokontrolne:

1. Przydzielać asystentowi ilość rodzin zgodnie z art.15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco.
2. Zawierać terminy i przewidywane efekty działań w planach pracy z rodziną, zgodnie z art.15 ust. 3 . Termin wykonania zalecenia - na bieżąco.
3. Zawierać potrzeby związane z realizacją zadań, w corocznym sprawozdaniu z zakresu wspierania rodziny, zgodnie z art.179 ust. 1. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr **19** w dniach 20, 24 października 2018 r.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się Kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

(podpis i pieczęć Wojewody)

---

¹Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 11.12.2017 r., w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.